

VENDIM
Nr. 38, datë 6.7.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 7.4.2016 mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 4 Akti, që i përket:

KËRKUES: Viktori Qirjazi, Brikena Qirjazi, Qirjako Qirjazi

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Artan Treska, Etleva Goga (Maliqi), Florika Maliqi

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2015-(384), datë 23.9.2015 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 33, 41, 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, si dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.

GYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Gani Dizdari, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesve, të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, dhe pretendimet me shkrim të subjekteve të interesuara, të cilat kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Subjektet e interesuara (A. Treska etj.) kanë paraqitur një padi në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Korçë, duke paditur kërkesit, prej të cilëve kanë kërkuar: njohjen si bashkëtrashëgimtarë në $\frac{3}{4}$ -at pjesë të truallit me sipërfaqe 900 m², të ndodhur në qytetin e Korçës, të pasurisë së ish-pronares P.M., të njohur, të kthyer e të kompensuar me vendimin nr. 275, datë 2.5.2003 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, Korçë (në vijim “KKKP”) dhe me vendimin nr. 632, datë 21.4.1995, të KKKP-së Korçë; dorëzimin e pjesës përkatëse të kësaj pasurie trashëgimore, duke urdhëruar subjektin e interesuar, Zyrën Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajt-shme, Korçë (në vijim “ZVRPP”), të bëjë regjistrimin e $\frac{3}{4}$ -ve pjesë të pasurisë trashëgimore në emër të tyre.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë, me vendimin nr. 41–2010–3174 (2000), datë 30.7.2010, ka vendosur: *“Pranimin pjesërisht të kërkesëpadsisë. Detyrimin e të paditurve, Viktori Qirjazi, Brikena Qirjazi, Qirjako Qirjazi, të njohin bashkëpronarë për shkak të trashëgimisë paditësit Artan Treska, Etleva Gogo, Florika Maliqi mbi pasurinë e paluajtshme të regjistruar në ZRPP-në Korçë me nr. 5/276 pasurie, zona kadastrale nr. 8563, vol.19, faqe 232, me sipërfaqe 900 m², e ndodhur në Korçë në rrugën “Papa Kristo Negovani” e më konkretisht të dorëzojnë pjesën prej 202.8 m² nga ky truall. Rrëzimin e padsisë për pjesët e tjera të saj. Regjistrimin e këtij vendimi gjyqësor dhe të disponimeve të tij në ZRPP-në Korçë pasi të marrë formë të prerë.”*

3. Gjykata e Apelit Korçë, me vendimin nr. 530, datë, 20.12.2010, ka vendosur: *“Lënien në fuqi të vendimit nr. 2000, datë 30.7.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë për sa i përket pjesës së rrëzuar të padsisë së paditësve, Artan Treska, Etleva Gogo dhe Florika Maliqi. Ndryshimin e pjesës tjetër të këtij vendimi si më poshtë: rrëzimin e padsisë së paditësve për sa i përket kërimit për pasurinë trashëgimore në emër të*

trashëgimlënësës Dhimitra Maliqi.”

4. Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Korçë, në bazë të nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile, kanë ushtruar rekurs Artan Treska, Etleva Gogo dhe Florika Maliqi. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00–2012–240, datë 8.2.2012, ka vendosur: “*Mospranimin e rekursit të paraqitur nga Artan Treska, Etleva Gogo dhe Florika Maliqi kundër vendimit nr. 530, datë 20.12.2010 të Gjykatës së Apelit Korçë.*”

5. Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr. 55, datë 3.6.2014, ka vendosur: “*Shfuqizimin e vendimit nr. 240, datë 8.2.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.*”

6. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00–2015–(384), datë 23.9.2015, ka vendosur: “*Ndryshimin e vendimit nr. 41–2010–3174 (2000), datë 30.7.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, si dhe të vendimit nr. 530, datë 20.12.2010 të Gjykatës së Apelit Korçë dhe pranimin e padisë së palës paditëse Artan Treska dhe Etleva Gogo (Maliqi).*”

II

7. **Kërkuesit** i janë drejtuar me kërkesë Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) sipas objektit të kërkesës, duke paraqitur këto shkaqe në mënyrë të përmbledhur:

7.1 Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka shkelur parimin e gjykatës së caktuar me ligj, pasi duke ndryshuar faktet dhe rrethanat ka kaluar kufijtë e shqyrtimit të çështjes. Ai ka arritur në përfundime të ndryshme nga dy gjykatat më të ulëta, duke u kthyer në gjykatë fakti dhe jo ligji.

7.2 Nuk është respektuar standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor. Ai është kontra-diktor dhe jologjik. Në arsyetim ka kundërtënie, gjë që e bën vendimin të cenueshëm.

8. **Subjektet e interesuara** kanë parashtruar se:

8.1 Pretendimi i kërkuesve se nuk është respektuar parimi i gjykatës së caktuar me ligj nuk është i bazuar, pasi gjykata nuk ka shtrembëruar faktet dhe nuk ka marrë fakte të reja, por mbi bazën e fakteve të mbledhura dhe të pranuar nga gjykatat e faktit ka arritur në një përfundim të ndryshëm.

8.2 Nuk është i bazuar as pretendimi për mosarsyetimin e vendimit nga ana e Kolegjit Civil, pasi ky Kolegj ka dhënë të gjitha argumentet e nevojshme lidhur me zbatimin e ligjit për konfliktin konkret. Kërkuesit janë përpjekur të ngatërrojnë gjykatën duke lidhur dorëzimin e sendit me çështjen e ligjit të zbatueshëm në rastin e trashëgimisë. Dorëzimi i sendit, siç ka pranuar edhe Gjykata e Lartë, nuk mund të bëhet pa u bërë pjesëtimi midis bashkëpronarëve dhe është i shkëputur nga ky gjykim konkret.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Në lidhje me legjitimitimin e kërkuesit

9. Kërkuesit legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të rregullimit kushtetues të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të parashikuar nga neni 30, pika 2, i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”.

10. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata vëren se në përmbajtjen e kërkesës evidentohen pretendimet për cenimin e standardit kushtetues të arsytimit të vendimit gjyqësor dhe të parimit të gjykatës së caktuar me ligj. Për rrjedhojë, kërkuesit legjitimohen *ratione materiae*.

11. Gjykata rithekson se ajo ndërhyr në ato raste kur, përmes veprimeve të tyre, gjykatat e zakonshme cenojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Në këto raste, Gjykata nuk bën rivlerësimin e fakteve dhe të rrethanave, por një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata e analizon ligjin, faktin dhe rrethanën përkatëse në atë dimension që ka ndikim mbi të drejtat dhe liritë e parashikuara nga nenet 42 dhe 131/f të Kushtetutës, gjë e cila përbën juridiksionin e saj kushtetues. Detyra e Gjykatës nuk është zgjidhja e një mosmarrëveshjeje juridike për çështje fakti, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin e kompetencave të saj dhe përbëjnë

elementin thelbësor në përcaktimin e autoritetit të një gjykimi kushtetues (*shih vendimin nr. 16, datë 19.4.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

B. Për cenimin e standardit kushtetues të arsytimit të vendimit të Gjykatës së Lartë

12. Kërkuesit pretendojnë se nuk është respektuar standardi kushtetues i arsytimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Civil. Ai është kontradiktor dhe jologjik. Sipas tyre, në arsyetim ka kundërthënie, gjë që e bën vendimin të cenueshëm.

13. Gjykata ka theksuar se në funksion të garantimit të së drejtës së aksesit është e një rëndësie thelbësore respektimi i standardit kushtetues të arsytimit të vendimit gjyqësor. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimin nr. 3, datë 23.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Po ashtu, Gjykata ka vlerësuar se bazuar në parashikimet e normave procedurale që përcaktojnë elementet që duhet të përmbajë një vendim gjyqësor, si dhe bazuar në veçoritë e gjykimit në Gjykatën e Lartë dhe në praktikën e saj, në funksion të realizimit të vëzhgimit publik të administrimit të drejtësisë, si dhe të koherencës së vendimit gjyqësor, në mënyrë që përfundimi i procesit të vlerësimit të gjykatës të jetë i mbështetur, përmbajtja e vendimit përbën premisën për përmbushjen e standardit të arsytimit të vendimit, i cili në këtë drejtim duhet të plotësojë dhe të përmbajë kriteret e përcaktuara nga dispozitat ligjore përkatëse dhe ato të zhvilluara nga jurisprudenca kushtetuese e konsoliduar (*shih vendimin nr. 82, datë 28.12.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Referuar vendimit të Kolegjit Civil rezulton se në pjesën hyrëse ai përmban palët ndërgjyqëse, objektin e padisë, disponimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të apelit, si dhe faktin se kundër vendimit të kësaj të fundit kanë paraqitur rekurs subjektet e interesuara. Po ashtu, vendimi i Kolegjit Civil pasqyron në pjesën hyrëse të gjitha shkaqet e parashtruara në rekurs nga kërkuesit. Gjithashtu, Kolegji Civil, mbi pretendimin kryesor të kërkuesve për interpretim dhe zbatim të gabuar të ligjit lidhur me kontratën e dhurimit dhe radhën e trashëgimlënësës, ka konkluduar se ky pretendim është i bazuar, duke dhënë edhe argumentet përkatëse, gjë që është në kompetencë të atij Kolegji. Kështu, ai ka argumentuar se “*në interpretim të nenit 364 të Kodit Civil, në të cilin parashikohet se në radhë të tretë thirren në trashëgim ndërmjet të tjerësh vëllezërit dhe motrat, si dhe fëmijët e vëllezërve e të motrave të paravdekur, ky Kolegj vlerëson se në rastin në gjykim, për sa kohë që H.M. ka vdekur para trashëgimlënësës O.M. (motra e nënës së tij), e drejta për pjesën takuese duhet t'u kalojë trashëgimtarëve të tij ligjorë paditësve A.T. dhe E.G. fëmijët e tij, të cilët trashëgojnë në pjesë të barabarta me të paditurën V.Q. Kështu, A.T dhe E.G u kalon nga 1/4 pjesë takuese, ndërsa V.Q. 2/4 pjesë takuese të pasurisë trashëgimore të trashëgimlënësës O.M.*” (§.30 i vendimit).” Mbi këtë bazë ai ka konkluduar se gjykata e rrethit duhej të kishte pranuar tërësisht padinë e subjekteve të interesuara.

16. Sipas nenit 472/1 dhe 472/ 2 të KPC-së, rekursi mund të bëhet edhe kur: a) nuk është respektuar ose është zbatuar keq ligji dhe b) ka shkelje të rënda të normave procedurale. Duke iu referuar vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, rezulton se ai ka argumentuar mjaftueshëm se përse gjykatat e faktit kanë keqzbatuar ligjin, duke tejkaluar përcaktimet kontraktuale, që përbëjnë ligj për palët. Në rastin konkret, vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka dhënë arsye për pranimin e padisë, duke përmendur edhe pretendimet e rekursuesve, sipas udhëzimeve të Gjykatës Kushtetuese në vendimin nr. 55/2014 lidhur me këtë çështje, gjë që e bën vendimin të rregullt në formë, të qartë në përmbajtje dhe tërësisht të arsyetuar.

17. Në këtë vështrim, Gjykata vlerëson se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë plotëson të gjitha kriteret e standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, si dhe të jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese.

18. Për rrjedhojë, Gjykata arrin në përfundim se pretendimi i kërkuesve në lidhje me procesin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë është i pabazuar dhe nuk duhet pranuar.

C. Për pretendimin për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj

19. Kërkuesit kanë pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka shkelur parimin e

gjykatës së caktuar me ligj, pasi duke ndryshuar faktet dhe rrethanat ka kaluar kufijtë e shqyrtimit të çështjes. Ai ka arritur në përfundime të ndryshme nga dy gjykatat më të ulëta, duke u kthyer në gjykatë fakti dhe jo ligji.

20. Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është dhe shqyrtimi i çështjes nga një “*gjykatë e caktuar me ligj*”. Ky element karakterizohet, në sensin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin mbi çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjërishit të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t’i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimin nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 2, datë 22.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Sipas jurisprndencës kushtetuese procesi nuk konsiderohet i parregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, kur Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, mbi të njëjtat prova e fakte të vlerësuara në gjykimet e mëparshme, vendos të prishë vendimet dhe zgjidh vetë çështjen, për shkak të zbatimit të gabuar të ligjit (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 27, datë 24.6.2013; nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të anashkalojë apo të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar gjatë gjykimit në fakt. Gjykata thekson se kusht për dhënien nga Gjykata e Lartë të një vendimi mbi themelin e çështjes, në kuptim të nenit 485 të KPC-së, është që jo vetëm të mos nevojitet administrimi i provave të reja, por edhe që provat e administruara të jenë shqyrtuar dhe vlerësuar në mënyrë të mjaftueshme nga gjyqtari i faktit (*shih vendimin nr. 1, datë 29.1.2016; nr. 40, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në kuptim të funksionit rishikues të Gjykatës së Lartë, të sanksionuar në nenin 141 të Kushtetutës, Gjykata ka vlerësuar se kompetenca e saj për shqyrtimin e çështjeve nuk bazohet mbi të njëjtat dispozita procedurale të cilave u referohen gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit. Në nocionin kushtetues të rishikimit futet, në radhë të parë, shqyrtimi i rekurseve për pretendimet e shkeljes të ligjit material ose procedural, gjë që përbën funksionin kryesor të Gjykatës së Lartë. Neni 485 i KPC-së i ka dhënë të drejtë Kolegjit Civil apo Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë që, ndër të tjera, të vendosin prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe të lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, si dhe të ndryshojnë njëkohësisht vendimet e të dyja gjykatave më të ulëta (*shih vendimin nr. 11, datë 3.3.2016; vendimin nr. 40, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Duke iu referuar çështjes konkrete, Gjykata konstaton se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka marrë prova të reja. Ai Kolegji, mbi të njëjtat fakte dhe rrethana të mbledhura nga gjykatat e faktit, ka bërë interpretim të ndryshëm të dispozitave të Kodit Civil që lidhen me radhën e trashëgimtarëve ligjorë, duke arritur në përfundimin se edhe subjektet e interesuara duhet të njihen bashkëpronarë të pasurisë së lënë nga trashëgimlënësja. Në fund, Kolegji ka vendosur pranimin tërësisht të padisë. Në këto kushte, Gjykata çmon se Kolegji Civil ka vepruar brenda kompetencave të njohura nga Kushtetuta dhe ligji procedural civil.

24. Nisur nga sa më lart, Gjykata arrin në përfundimin se edhe ky pretendim i kërkuesve është i pabazuar dhe nuk duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për

organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash¹,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Besnik Imeraj, Fatos Lulo

Anëtarë kundër: Vladimir Kristo, Gani Dizdari

¹ Gjyqtari V. Kristo votoi për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, sipas qëndrimit të shprehur në mendimin paralel të vendimit nr. 35, datë 27.6.2016 të Gjykatës Kushtetuese.